

עַח אַ טוּשׁ״ע א״ח ס״י
שטג טעף יח:
ב [מ״י פ״י] מהל' שבת
הל' יג [טוּשׁ״ע שס]:
עמ' ג מ״י שס הלכה כג
טוּשׁ״ע שס טעף
כד:

פ ד ה מ"י שם הלכה כ:
טו"ש"ע שם סעיף כ"א:
פ ה ו מ"י שם הלכה כ:
טו"ש"ע שם סעי' כ"ב:
פ ו ז מ"י שם טו"ש"ע שם
סעיף כ"ג:
פ ז ח [עין מ"מ דפ"ו]
מה"י שנת הלכה י'
טו"ש"ע שם סעיף י':
פ ח ט מ"י שם הלכה כ:
טו"ש"ע שם סעיף כ':
פ ט י מ"י שם טו"ש"ע
שם סעיף יט':

תורה אור השלם

1. ויעש את הים מוצק
עשר באמה משפתו עד
שפתו עגל קיבי וחמש
באמה קומתו וקו
שליש באמה וסב את כג
קבי: מלכס א ז כג
2. ועביו טפח וישפתו
כמעשה שפת כוס פרח
שושן אלפס בת כלי:
מלכס א ז כו
3. ואיש כי תצא ממנו
שכתב ישרו ורחץ במים
את כל בשרו וטמא עד
הערב: ויקרא טז טז

מוסף רע"י

קורה הירצאה. להמיר
הפחית ומתנוע נע
השם המצוי מנחל
לשון אלה מנע
לשון המלכות
רש"י אומר פחות
מאשר. רש"י ספר
לילה כל ודמא פחות
מנחל. מ' לער. ספר
רדב"ד רדב"ד ארבע
אע"פ שזה בריאה.
שם בית קוב' ד' עמים,
אע"פ שזה דקא ואלו
חוקק לקבל ארץ כשירה,
אז דמנ מנמי בריה
לד' לקבל ארץ, שאלו
רש"י ד' עמים אלא
רש"י ד' עמים שאלו
באמה ריב אורו ספר.
לעשר אמות ריב שאלו
אמה יקרא (ספר ד' ספר)

רבי גיסים גאון

והדין לה מוציאה
שגחיהם בוקיעין בה.
שקל בירורו זה בתוספת
כלאים והיא הברייתא
האמורה בזה הפרק
לפנינו, כל שחוק פחות
ממנו צריך שלא יבין זה
לזה צ"ל וידוק ראשו
בלוח גש, וכבר בירורו
באמר הוורק במס' שבת.
אמר אביי ר' יוסי כן
יתודה כסר לה אכאבו
בבבא. ויש שאמר במשנה
היתה שלש או שלשנים
אזתה אותה כאלו היא
משמחת. ור' יוסי כן
הששה עמו בה דייב כמו
השחוקי בזה הברייתא
בבבא ר' יוסי כן יתודה
אומר ואין את העליונה
אזתה לה למטה. בבראין

ידיה ד' טפחים אינה צריכה
ועקמומיתה חוץ למבוי,
שבהיקפו שלשה טפחים
והא איכא עובי השפתים
יון דהוא משהו לא חשיב

ובלבוך שלא תהא עליונה למעלה מעשרים. צ"י הישן (סוכה כג.)

מִרְיָם וְיֹסֵף זָרֵי יְהוּדָה לְסִיעֵינָם מִרְבָּנָה
לֵית לְהוּ רֹאשׁ וְאֹמֶר רִ"י לְטַעֲמִי
דְרָבָן לֹא מִשּׁוֹם לֵית לְהוּ מְבֹט
רִמִּי בְּפִחוֹת מְטַפָּח אֵלָּא מִשּׁוֹם
דְּבַעֵי קוֹרָה רִאשִׁיה לְקַבֵּל אֲרִיחַ וּפְסָלִי
קוֹרָה הַנוֹפֶלֶת בְּרוֹחַ וְשָׁמִי וְשָׁמִי
הַמְתַּחֲמוֹת אֶפְרָיִם בְּפִחוֹת מְשַׁלְּשָׁה
מִשּׁוֹם דְּבַעֵי קוֹרָה רִאשִׁיה לְקַבֵּל אֲרִיחַ:
אֲתַנִּייה רַחֲבָה וּבְרִיאה. פִּירֵס
רַשְׁבָּ"ם וְאִין מַחְלֻקָּה

דבר וקשה לז' י' למחוק כל צד
ד'רואין אלל נראה שהי' ' מהפך דברי
רבי יהודה לרצון ואי' מאי פריך
מרבי אילעאי דילמא כרצנן ס'ל וי"ל
לז' מתוקס מילתיה כרצנן דהא
רצנה ארצנה קאמ' ולרצנן דיה שמהא
רצנה טפח ואפילו אינה ברירה
אלל עז כרצן כרצני יהודה וס'ד
דקיס ליה לר' אילעאי דר' יהודה צעי
רצנה ד' אלל אין צריך שמהא ברירה
ומשני רצנה ארצנה שאני אלל
ברצנה טפח צעי ר' יהודה שמהא
ברירה ' ומיהו קשיא כיון דגם דברי
רצנן מהפך הוה ליה ' למימר מילתיה
ארצנן ולמימר אתנייה רצנה ארצנן
שאינה ברירה מלמילתיהו לרצנן
וגרסא לרצניו תס דרבי יהודה ממני
ליה אמילתיה לרצנן ואמר ליה רב
אתנייה רצנה וברירה כמו צמתני'
אלל שהס'ס המתין לסדר הגמרא
זו עד שסיים פלוגמיהו והשתא פריך
מר' אלעאי דמסתמא הו' כרצנן
ולפי זה יש להוכיח דאין הלכה כרב
דקאמר לעיל (ד' יא.) אתנייה צריך
למעט דהמשנה לא נשנית כמו שהגיה
ובכן נשנית כמו שהגיה וכן פסקו
הגאונים וה' :

בא משהו. משמע

וְכֵן צִפְּ"ק דצ"ג (ד' יד:) גְּזִי שְׁנֵי טַפְחִים שְׁנֵימֵירוּ צִלְרוֹן שֶׁשׁ סֶפֶר תּוֹרָה מוֹנֵחַ שֶׁהֵאָז צִהִיקָפָה שֶׁשֶׁ טַפְחִים וּפְרִיץ כִּיּוֹן דְּלֹאמַעֲטִיתוֹ נִגְלַל נִפְשׁ לִיָּה מִשְׁנֵי טַפְחִים וְכֵן צִתָּה הִמֵּי דִמְשֵׁי בְּסֶפֶר דְּעוֹרָה לִתְחַלְתּוֹ נִגְלַל וּפְרִיץ אֲכִתִּי תִרִי צִתָּה הִמֵּי יִתִּיב מִשְׁמַע דִּמְזוּמָּלִם לְגַמְרִי וְקִשְׁאֵל דִּלְוֹן הַחֲשׁוֹן מְדוּקֶדֶק לְפִי חֲכָמֵי הַמְּדוּת:

כְּמָה

עשרים ועקמומיתה למעלה מעשרים היא למעלה
ל עקמומיתה ואין בין זה לזה שלשה אין צריך להביא
ממי פשיטא היא בתוך מבוי ועקמומיתה חוץ למבוי
בבתרה קמ"ל: עגולה רואין אותה כאילו היא מרובעת:
מטפחים יש בו רחב טפח מנא הני מילי א"ר יוחנן אמר
זו עגול סביב וחמש באמה קומתו וקו שלשים באמה
טפת פרח שושן כתיב ביה דכתיב² ועביו טפח ושפתו
י קא חשיב מגואי קא חשיב³ תניא⁴ רבי חייא ים שעשה
ז כמה הוי ארבעים סאה כדתניא⁵ ורחץ⁶ את⁷ בשרו
במים

השוו שניהן. ובגובה המבוי יותר מכ' היתה חלוקה בעינהן שר' יוסי היה סובר צריך למעט, מעליונה למעלה מכ' אמה. ור' יהודה אביו היה מכשיר במבוי שגבוה למעלה מכ' אמה כדתן מ ימעט, ור' יהודה אומר אינו צריך. ולפי דעתו אפי' עליונה למעלה מעשרים אמה רואין א

[illegible]

ג'מ' מלצין נה. לקורה בטיגא ממרה בטיט בשיפוע מלא אלכע
מכאן וכנגדו מכאן ומשוה אותה לקורה. מלצין לשון לבנים: ומעמידי
ההקורה. אם הניחה על גבי יסודות אין צריכין שיהו צריחין לקבל
קורה ואריח אללא לקבל קורה לזד דהא לא יהי אריח עלה ובקורה

הוא דבעינן קציעות כי היכי דמיהוי
היכר מעליא אלל מעמידה לא תלי
היכירא בדדירה: אחד זה ואחד זה.
קורה בעינן זריאות דאריס ומעמידה
זעוו זריאות דקורה ואריס: מחללם.
להיות מחלל לייפות את המירוס:
שגדויהם קוועין צה. הואל וגובה
שלשה הוא מחילה תלויה ואינה מתמת:
המסאמימוס. שהשכיבן זו אלל זו כמו
תאומים: אחס למעלה ואחס למטה.
זבין שתיס כדי לקבל אריס זו אלל זו
אלל שחת מעמידים [שלל] גבוהים
משל חזרתה וגבוהים ממנה: רואין אס
העלוינה כו'. עד שיהא זו אלל זו
צבוע: למעלה מעשרים אמה. מן
הקרקע דאין שס הכשר קורה: ולא
מסחוקה למטה מ'. סמוך לקרקע:

דאס ליה רואין. (ו) נמי כצבזה דלמער
בצמח'י רואין אותה כאילו היא של
מתחב: היינו דך. דתנא ברש"א רחצה
אע"פ שאינה צריאה ולמה לי מו הימה
של קש דלינה צריאה רואין אותה
כאילו היא של מתחב: צריאה צמינה
שרגיל להיות צאותו המין
בצריאה כגון קורה של עץ כי אינה
צריאה נמי אמרינן רואין כאילו היא
צריאה אבל של קש ושל קנים דלינה:
צריאה צמינה אימא לא אמרינן רואין:
פשיטא. דהבא נמי אמרינן רואין דמאי
שנא לא מדרישא ד משפטו עזי שפמו
חללו שלו לרשד עוזי דופנותיו עשר
אמות וכתבי וקו שלשים צמנה יסוד
אותו אלמא לכל אמה רוחב בעיגולא
איכא שלש אמות היקף: והאיכא. עוזי
שפמו דהוה עדיף על י' של חלל
והפסיו הכי וקו שלשים הוה דבעי ותו
אלא: פרה שושן. דק מלך כפרח שושן
ו: ועציו שושן. ששולי דפנותיו
מלמטה אבל מלמעלה דק מלך
כמעשה שפת כוס פרה שושן: מגוואי
קא חציב. קרא לנהו קו ל' להיקף
דגוואי חציב ליה שאין עוזי שפמו מוקף
צו אלא קו שלשים הוה מוקף חלל
שלשיס': מקוה עברה. ארבעים סאה:
צמים

רחבה ובריאה והאמר ר' אילעאי אמר רב " רחבה בריאה רחבה ארבעה שאני: היתה של קש כו'. מא היינו חך מהו דתימא במינה אמרינן שלא במינה לא בראי אותה כאליו היא פשוטה: פשיטא קמ"ל כדרב " היא בתוך המבוי ועקמומיתה חוץ למבוי היא בת מעשרה ועקמומיתה למטה מעשרה רואין כל שאילו י קורה אחרת ואם לאו צריך להביא קורה אחרת האי איצטריבא ליה מהו דתימא ליחוש דילמא אתי לאמשוש הא תו למה לי סיפא איצטריבא ליה כל שיש בחיקפו ו קרא י ויעש את הים מוצק עשר באמה משפתו עד ש יסוב אותו סביב והא איכא שפתו אמר רב פפא שפתו ⁽⁶⁾ כמעשה כוס פרח שושן אלפים בת יכיל והאיכא משהיה שלמה היה מחזיק מאה וחמשים מקוה טהרה מכדי ממ

שתי קהורות, אחת למעלה ואחת למטה מבנה ואין אחת מןן בריאה לכל אחת, ר' יוסי אומר, ר' אלעזר, ר' חבזר רמי. ורואין את התחתונה כאלו היא למעלה, כי באורן דבר אסק תליניה למעלה מעשרים אמה, שיצאה מתחת פתחו של היכל. ולא תהיה עוד התחתונה תחת מרחצתו. אמה אביי ר' יוסי סבר לר' יוחי' כאלו בחדא גזירה מר' רואין, כי דא בואה בחדא, אדילו לר' יוחי' אסקי קהרות אם אין נתונה למעלה מעשרים מכשירי. קנים. מהו דתימא רואין אותה כאלו היא קש אסקי וזוהו שוואו מיני אסקין, אבל בדב דתנן מכ, היא למעלה מי טסחים ועקמומיתה למטה מי טסחים, רואין כל שמיא תינצל ור' יוחנן דאמר קרא ועש את הים וקצץ עשר באמה משפול אל שפול וזו סביב וזוהו אל ופירש מנוציא חשיב, ר' רוחב הים חס עשר באמה קו מרת הים סביבוהו מכבדים הוא ליה. וכן ר' יחיי' מ' שיבחו שלמה מחזו.

(א) מוכה ית. עבד [מספיק]
(ב) ונעלם [ג.ל.]
(ג) ונס [ו.י.י.ד.] ר' [במס' א.]
כרבעה; (ד) ו'זל [ג.ל.]
(ה) [פסחים קט. י.] (ו) נע'י
פסחים קט. י.; (ז) במס':
יחזק'ו, ג' במס': ג' ע"ז
ו'ר"ח מס' ארבעה עשר
הגיעו ללא ק"ל ארבעה ולא
א"ר יעקב חלל ר' יונה
ו'ר חמנ חלל בני ר' יונה
דבי הלכתא ללא עמי
ציוהה ר' יונה חלל
חמני רבנא הלכתא וצוה
ר' יונה רבנא ופריך
ר' יוא"ז אלעי תמר ר' י
הלכתא רבנא ר' יוא"ז
ע"פ [י.י.י.] ע"ז חלל
יחזק'ו פריך מ"ר ר' יונה
אמר ר' דמחשתא ר' יונה
ר' דבנ ר' לפי ארבע
תלמודו וצ"ל ר' יונה חלל
ר' כמחן אמר לרבנא לא
נפיק ורבי יונה עינן
לחלל ומעט רבנא עינן
ומה ר' יונה ללא עינן
בריא לא ר' יונה
[י.י.י.]

הגהות הב"ח

(א) גמ' כמעט שפת כוס
פרח: (ב) רש"י ד"ה
דלית ליה רואין כאזה
דאמר כז"ל ותיבת נמי
נמחק: (ג) תוב' ד"ה
אתניה וכו' מהפך הוה
ליה לאסרוקי ארבנן
מילתיהו
אתניה :

רבינו חננאל

כיון שנתפרש במשנה כי
שיעור קורה חי לקבל
ארוח שהיו חצי לקבל
של שלשה טפחים, נמצא
הארוח טפח ורומחזה,
למה שהיו חצי לקורה
טפח, וטפח ורומחזה בעי
כשיעור ארוח. ומשכני כי
משור הארוח לקורה
מערך אצבע בגודל
מיכן וכחמות שער אחד
ממלאהו טפח ועומד.
בריא (ו) חזקה. ואמר רב
בריא אור קורה ואחד
ממערך אור כנגד כותלי
המבוי, צריכין להיות
בריאין קור לקבל קורה
וארוח שלעיל. שנוטה
דבר ששת ששטה אור
חצי קורה היוצאה מחתול
פניו אורא נותנת כותול

דרימי שהוא כנבדו אלה
ש' ביעין ריח, וכן אלה
קורות וצאה וצאה מכול
צפני וצאת וצאה מכול
דרימי וזו נעצת הקורות
ז' ב' או אלה ש' ריח
ביעין, וכן אלה ריח
פחות מ' טפחים ללבד
דמי וא"צ קורח אחת.
אלה אם אותו הריח ג'
טפחים, צריך קורח אחת
למלות הריח הנזר. רבן
שמעון מ' גמליא ארבע
ד' טפחים צריך להביא
קורח אחת מ' חומר ד'
טפחים אין צריך, דסבר
ל' פחות מ' טפחים
לבד מ' ר' וכן ש' עמי
קורות דק' מכות
גבי המבוי שאין אחת מן
הריח לבד איח' לארבע
שלש טפחים אין צריך

להביא קורה אחרת כו'.
אומר רואין את העליונה כו'
מחיצתא. ובלבד שלא תהא
למטה מעשרה טפחים שיצא
פצמין^(ה) שרואין בהן. ופלו
בריאה. היתה של קש או של
היא בתוך [כו'] ועקמומיתה
יש בו רוחב טפה. מנא לן
שנמצא הים עשר אמות וע